

EAÜ tegevdirectori Kalev Rattuse kommentaarid Vaiko Epliku täispika intervjuu osas.

30.septembril oli "Aktuaalne Kaamera. Nädalas" lugu n-ö tühja kasseti tasu debatist, mille kohta võttis sõna ka Vaiko Eplik. 01. oktoobril avaldas ERR oma portaalis täispika intervjuu Vaiko Eplikuga. Loe lähemalt: <https://kultuur.err.ee/865563/taispikk-intervjuu-vaiko-eplik-on-ainult-aja-kusimus-kui-ka-artistid-tulevad-latist>

Alljärgnevalt toome ära EAÜ tegevdirectori Kalev Rattus kommentaarid Vaiko Epliku täispika intervjuu osas:

Olen järjekindlalt seda meelt, et igaühel on õigus oma arvamusele ja sellepärast ei ole põhjust Vaiko Epliku arvamust üle polemiseerida. Kuid esitatud väited peaksid olema argumenteeritud ja toetuma faktidele. Hr. Eplik on esitanud aga lihtsalt oma nägemuse EAÜ ja teiste ühingute vahendustasude suurusest. **Seega pean ma siinkohal vajalikuks esitada tegelikud vahendustasude suurused.** EAÜ vahendustasu aastal 2017 ei olnud mitte 20%. 2017. aastal olid EAÜ laekumised kokku 6 389 131 eurot. EAÜ kulud samal aastal olid 873 413 eurot. Seega olid EAÜ kulud protsendina tooduna 13,7 %. (vt EAÜ kodulehel 2017 üldkoosoleku materjale, alajaotust tulud-kulud). Rootsi ühingu STIM laekumised aastal 2017 olid 2,025 miljardit SEK-i. Nende kulud olid 212 miljonit SEK-i. Seega moodustasid nende kulud 10,5 % laekumistest. Taani ühingu KODA kulud moodustasid 2017. aastal 16,2% laekumistest. Meie naabrite soomlaste muusikaõiguste ühingu TEOSTO tegevuskulud moodustasid 2017. aastal 18,8% laekumistest. Need olid nüüd näited „vanade ühingute“ kohta, kes on tegutsenud üle 100 aasta. Kuidas on meie saatusekaaslastega endisest

Nõukogude impeeriumist. Näiteks Leedu ühing LATGA: nemad kogusid aastal 2017 kokku 6 534 836 eurot ja nende kulud olid seejuures 1 213 016 eurot ehk siis 18,56 %.

Olgu lugejale teadmiseks, et Rahvusvahelise Autorite Ühingute Konföderatsiooni (lühend CISAC, www.cisac.org) reeglite järgi on normaalne, kui ühingu töökulude katteks kulub kuni 25 % sellest, mis kogutakse. Iga protsent sellest allapoole loetakse heaks näitajaks ja ühinguid, kelle kulutused on alla 20 %, peetakse tublideks. Loomulikult sõltub vahendustasu suurus ka kogutavatest summadest. Kui suuremad ühingud koguvad aastas miljardi euro suurusi tasusid, siis on selge, et nende puhul oleks vahendustasu 25 % ilmne liialdus. Aga kui väikesed ja alustavad ühingud kulutavad oma töökulude katteks ka 50 % (on ka suurema kuludega näiteid), siis ei pane seda nende omad liikmed pahaks, kuna pool muna on ikka parem kui mitte midagi.

EAÜ läbipaistvusest. EL on vastu võtnud direktiivi, mis käsitleb kollektiivse esindamise organisatsioonide (nende hulka kuulub ka EAÜ) tegevust. Direktiivi sätted on üle võetud ka Eesti autoriõiguse seadusesse ja selle kohaselt peavad kõik Eestis tegutsevad kollektiivse esindamise organisatsioonid igal aastal avalikustama kõik oma tulud-kulud ja esitama nn. läbipaistvusaruande. See läbipaistvusaruanne saadetakse igal aastal ühingute üle järelevalvet teostavale Justiitsministeeriumile. EAÜ on juba enne selle direktiivi kehtima hakkamist oma kodulehel avalikustanud kõik oma tegevusega seotud andmed. Vaadake www.eau.org/autorile/eau-uldkoosolek ja seal on näha meie viimaste aastate üldkoosolekute materjalid koos kõigi arvuliste näitajatega. Ma ei oska öelda, kas peale kollektiivse esindamise organisatsioonide veel keegi sellist infot sellises mahus kõigile huvilistele avaldab (ehk vast ainult börsiettevõtted).

Miks me pole kohtusse pöördunud kiiremini? Kas see näitab meie töökultuuri? **Esitaks nn. tühja kasseti kohtuasi.** Esimese hagi esitas EAÜ kohtusse koos Eesti Fonogrammitootjate Ühingu ja

Eesti Esitajate Liiduga 2013 aastal ja see puudutas aastatel 2010 kuni 2013 saamata jäänud tasu. See kohtuasi venis kõigis kohtuinstantsides mitmeid aastaid ja alles 2017 aasta lõpus tuli lahend. On loomulik, et seni kuni puudus lõplik kohtulahend, ei saanud me esitada uut hagi. Ütlen „meie“, sest uue hagi taga on 9 erinevat ühingut ja loomeliitu. Loomulikult oli meil vaja enne uue hagi esitamist põhjalikult uurida eelmise kohtulahendi sisu, et uue hagi esitamisel lähtuda sellest, mida kohus oli eelmises lahendis oluliseks pidanud. Siis oli vaja kooskõlastada hagi esitamine kõigi 9 erineva ühingu ja liiduga. See n.ö. uus hagi puudutab aastaid 2014 kuni 2017 ja hagi sai esitatud kohtusse selle aasta mais. Et see seniajani kohtus arutamisele pole tulnud, ei sõltu hagejatest. Sellest tühja kasseti hagist veel niipalju, et kuigi hr. Eplik väidab, et keegi tänapäeval midagi ju enam ei salvesta, siis see ei ole paraku õige. Nii Eestis kui ka Euroopa teistes riikides tehtud uuringud näitavad, et seniajani siiski salvestatakse ja üllatavalt suurtes mahtudes. Ilmselt kunagi tulevikus võib see teema tõesti oma aktuaalsuse kaotada, kuid meie tegutseme tänases päevas ja selle alusel autorid, esitajad ja fonogrammitootjad oma õigusi nõuavad.

Teiseks EAÜ hagi eratelekanalite vastu. Kui EAÜ ja eratelede vahel 2018.a. alguseks lepingud lõppesid, siis ei olnud erakanalid nõus EAÜ-ga edastamise osas uut lepingut sõlmima. Nagu taolistel puhkudel ikka, proovisime nendega läbirääkimiste käigus asja lahendada. Nende poolsed vastused meie ettepanekutele ei olnud just kiired tulema. Näiteks minu maikuus saadetud e-kirjale vastas erakanalite esindaja pr. Karmen Turk alles septembri keskel. Ilus suvi oli, kõigil puhkused, arusaadav. Tegelikult on sarnane probleem mureks veel teistelgi Eurooliidu ühingutel. Nendele, kes pole teemaga kursis, pean mainima, et eratelede lepingust keeldumise aluseks on üks üpriski vaieldava sisuga Euroopa Kohtu otsus. Praegune EL juhtriik Austria on võtnud asja ette ja on teinud Euroopa Komisjonile mitmeid ettepanekuid probleemi õiguslikuks reguleerimiseks. Loomulikult on tehtud vastu- ja täiendus- ja

parandusettepanekuid, nii et selles vallas on hetkel paras segadus. EAÜ on püüdnud ennast kursis hoida kõigi võimalike Brüsselis toimuvate arengutega selles vallas, sest pole mõtet hagiga sisse murda uksest, mida juba praotama on asutud. Kõigile peaks arusaadav olema, et kohtuskäimine on alati kõige viimane ja kõige kallim samm, mida oma õiguste kaitseks astuda. Seepärast ei ole EAÜ ka selle hagiga väga kiirustanud, ehkki selle põhitekst on juba valmis. Ilmselt ei jõua me EL regulatsiooni ära oodata ja peame selle hagi eratelede vastu ikkagi esitama aga eeltoodud põhjustel ma ei näe küll erilist põhjust meie ühingut ebakorrektses käitumises süüdistada.

Nüüd veel lühidalt ja sisuliselt tühja kasseti tasu jaotamisest. Hr. Eplik väidab, et kui riik maksaks õiguste valdajatele kompensatsiooni, siis see läheks nendele MTÜ-dele. Ja et need MTÜ-d teenivad sellega tulu. MTÜ on aga selline kehand, milline ei tohi tulu teenida. Ehk kõik see, mis sisse tuleb, peab minema ka väljajagamisele. Väljaarvatud see osa, mis vastava MTÜ liikmete üldkoosoleku otsusega otsustatakse jätta tegevuskulude katteks. EAÜ on alati või õigemini selle ajani, kui veel oli midagi jagada, nn. tühja kasseti tasu oma liikmetele välja maksnud. Personaalselt. Ja kuna EAÜ on olnud justiitsministri käskkirjaga määratud seda tasu koguma, siis EAÜ ei ole ka sellelt tasult vahendustasu võtnud. Justiitsminister on lubanud kogutud tulust kinni maksta vaid ühe töötaja palga, kes selle asjaga tegeleb.

Üks lause hr. Epliku kirjutisest jäi veel silma: Need institutsioonid, kes peaksid autorite eest seisma, muretsevad pigem enda kokkukuivanud sissetulekute pärast. Ilmselt käib see siis ka EAÜ kohta. Ausalt öeldes ei saa ma aru, mis „kokkukuivanud sissetulekute test on jutt“. Kui vaadata EAÜ laekumisi, siis on need igal aastal kasvanud. Mõned aastad tagasi sain üldkoosolekul ette kanda, et oleme jõudnud koguda 5 miljonit eurot ja eelmisel aastal olime jõudnud esmakordselt üle 6 miljoni euroni. Mis kokkukuivamisest on jutt? Ja kellele need kogutud eurod siis lõppudelõpuks lähevad? Ikka

autoritele. Jah, EAÜ töötajad saavad oma töö eest palka. Aga ma oleksin väga tänulik, kui hr. Eplik oskaks mulle soovitada selliseid töötajaid, kes oleksid nõus ilma palgata tööd tegema. Ka meie töötajatel on vaja üürid maksta ja perele toitlauale saada.